

Les últimes pintures del record

Feliu Formosa fa un recorregut per la seva infantesa
QUIM PUIG

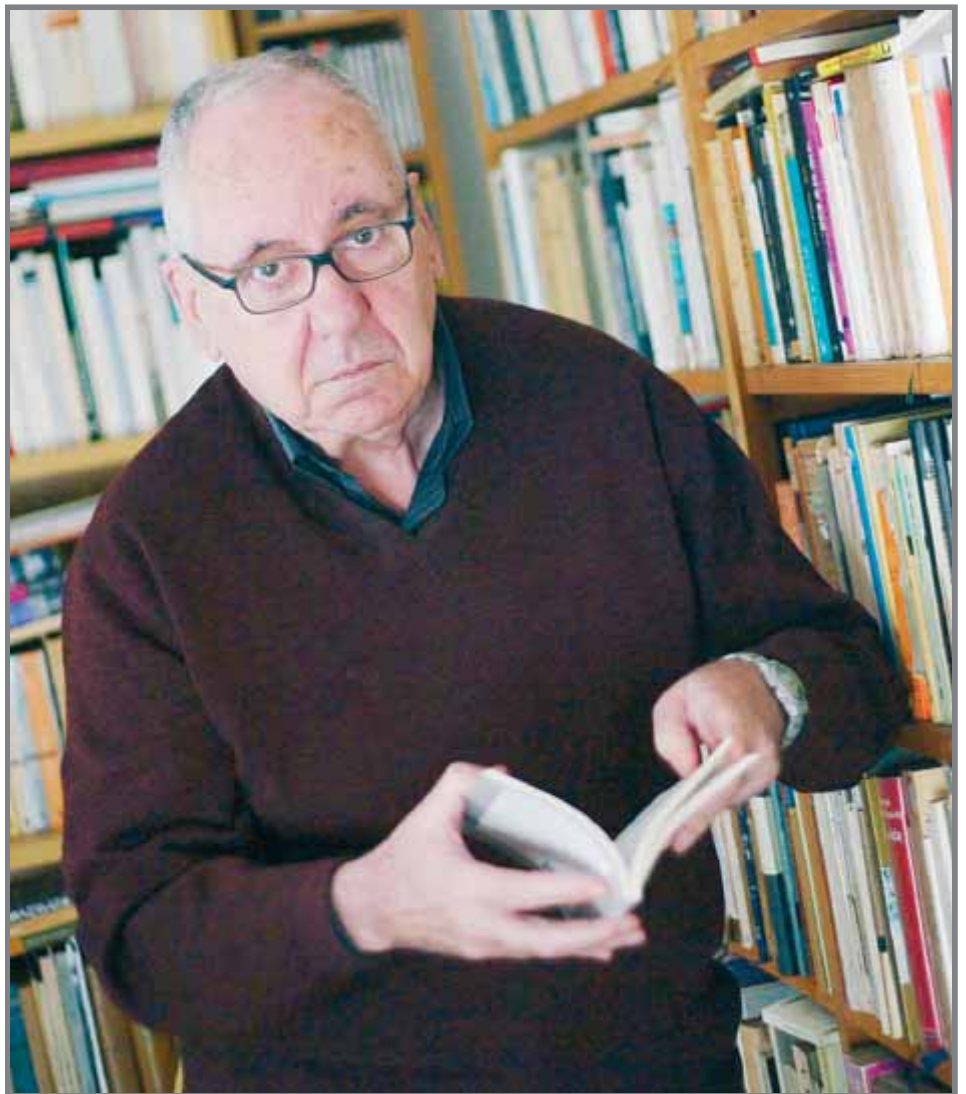

SENSE NOSTÀLGIA
Feliu Formosa

Editorial: Proa
Barcelona, 2015
Pàgines: 206
Preu: 17 euros

Viscuda en el moment que passa la història és sempre el present d'algú, un paisatge que es va fent gran a mesura que passa el temps i que també aquest algú i el seu temps passa. A *Sense nostàlgia*, Feliu Formosa ha volgut escriure la història de la seva infantesa, d'abans del seu naixement a la vaga dels tramvies del 1951. A la vegada, doncs, és també una història familiar i de la Catalunya del segle XX, vista, naturalment, a partir d'uns fets i d'una gent concreta, tan menuda com qualsevol altra. Deu ser tenint present això que, després d'una justificació del perquè d'aquest llibre i d'una breu referència a Gorki, Tostoi, Goethe i, sobretot, al poeta suec Tomas Tranströmer, autors que han escrit també sobre la seva infantesa, Formosa ha optat per explicar-nos en el primer capítol el recorregut que fa amb la seva filla Clara pel Sabadell actual, a fi de "rememorar fets i llocs de la ciutat on vaig néixer". Als lectors que no som de Sabadell ens pot desmotivar un xic, francament. Hi ha el perill que pensem que som davant d'un llibre estrictament local. La temàtica no hi ajuda. Tampoc, el model lingüístic i la contenció, deixeu-me dir postnoucentista, amb què ens parla d'alguns personatges "estranyos" que va conèixer durant la infantesa. La Tenoros era un d'aquests personatges estranyos, que presenten una certa deficiència i que solen intrigar i atemorir una mica els infants, un d'aquests éssers enigmàtics de què parla Thomas Mann als inicis de la seva novel·la *El doctor Faustus*. Un xic més de concreció i una mica més de punxa i aquestes primeres planes haurien fet un altre efecte. Però el llibre va creixent a mesura que l'autor va fent anys. Hi ajuden precisament aquesta mateixa contenció, aquest mateix model de llengua i un desplegament matisat de l'humor de Sabadell, tan civilitzat i subtil que esquiva bromes i estirabots fàcils, exceptuant potser el paràgraf on, al·ludint a la llargada de la pel·lícula *Lo que el viento se llevó*, escriu que els sabadellencs de fa anys l'havien rebatejada com *Lo que el culo se cansó*.

Si d'una banda, doncs, jo diria que a causa d'aquest distanciament i fins i tot d'aquest model de llengua, Formosa esquivava acudits fàcils com el que hauria pogut fer relacionant els orígens de la iaia Pauleta, que "havia nascut al Fonoll, un llogarret de la Conca de Barberà, avui ocupat per un grup de nudistes", amb l'obsessió que tenia a advertir-lo sempre que la visitava que anés abrigat quan sortia al carrer, "amb la «bufandeta» posada";

de l'altra, li permeten recordar com si no en ens diguéssim res, ja en els anys de postguerra i ja a Barcelona, la impressió que va tenir el seu pare quan Maria Gispert, una amiga del POUM, li va explicar un fet que havia viscut a la presó de les Corts: "Una dona gran, condemnada a mort, es va aferrar a un retrat del seu fill, desaparegut a la guerra, i amb ell a les mans va ser afusellada."

Dividit en onze capítols que s'inicien amb uns subtítols semblants als que escriu Montaigne en els seus *Assaigs*, Lawrence Sterne a *Tristram Shandy* o François Rabelais a *Gargantua i Pantagruel*, *Sense nostàlgia* és un llibre que s'acaba imposant. Hi trobem, entre molts altres records, el nen de set anys que amb prou feines si reconeix l'estrany que és el seu pare perquè l'havia deixat de veure quan en tenia quatre, els esforços per sobreviure al camp de concentració d'Argelers de Camil Formosa, Evarist Ribell, Josep Narro i l'anarquista palafrugellenca Rosa Laviña, el cinema

dels anys quaranta, l'aula "sense altra llum que la de la mateixa entrada" on, juntament amb vint companys més, Formosa rebia classes del senyor Caballero, els primers anys de la urbanització Mira-sol, a Sant Cugat, el batxillerat als maristes... Hi ha una imatge preciosa un moment després que ens parli de les classes del senyor Caballero, és quan ens explica el que queda de l'Hospital Homeopàtic del Niño Dios, un edifici que veia cada dia quan anava i tornava d'aquelles classes: "N'ha quedat un solar immens que, a la paret mitgera dels edificis del fons, deixa veure la pintura del que devien ser les cambres dels residents, diverses sèries de rectangles pintats d'un color verdós, cosa que em recorda un fragment dels *Quaderns de Malte Laurids Brigge* rilkeans sobre aquestes restes de la quotidianitat en un edifici enderrocat." Això és justament el que acabem descobrint que és *Sense nostàlgia*. Un edifici enderrocat amb unes pintures que encara ens trasbalsen. *